

Барловська І.О.,
студентка,
Юридичний факультет,
Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів
Науковий керівник: Берднік І.В., к.ю.н., доцент

ОБ'ЄКТ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ "НЕЗАКОННЕ ВИРОБНИЦТВО, ВИГОТОВЛЕННЯ, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПЕРЕСИЛАННЯ ЧИ ЗБУТ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ"

Суспільна небезпека злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів полягає в тому, що їх скоєння пов'язано з можливістю завдання шкоди необмеженої кількості осіб, які проживають на території України. Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин у всіх формах його виявлення складає найбільш істотну частину організованої злочинності в Україні.

Метою дослідження є аналіз об'єкта складу злочину "незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів".

Дану тематику було висвітлено у працях таких науковців, як Шмоткін О.В., Чернов Р.Л., Матишевський П.С., Липинский Д.А., Беньківський В., Баулін Ю. та ін.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів – це злочин підвищеної суспільної небезпечності, що посягає на встановлений порядок виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також поводження з ними й охорону таким чином здоров'я населення [5, с.63].

Відповідно до ст. 307 Кримінального кодексу (далі – КК) України "незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, – караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років" [4, с.230].

Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів" від 06 травня 2000 року (далі – Перелік) закріплює вичерпний перелік наркотичних

засобів, психотропних речовин. Цей Перелік поділений на таблиці, до кожної з яких входять спеціальні списки окремих груп наркотичних та психотропних речовин з різним правовим статусом [9, с.760].

Обіг наркотичних засобів і психотропних речовин (у т.ч. прекурсорів, включених до списку № 1 таблиці IV Переліку) на території України дозволяється лише з метою застосування у медичній практиці або для науково-дослідної роботи, експертної чи оперативно-розшукової діяльності, або з навчальною метою в порядку, встановленому законодавством [5, с.65-67].

Законом України "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними" від 15.02.1995 р. передбачено систему заходів, спрямованих проти незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, повноваження відповідних державних органів щодо протидії такому обігу, в тому числі і щодо контрольованої поставки та оперативної закупівлі наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Статтями КК України встановлено кримінальну відповідальність за діяння, що вчиняються всупереч вимогам названих законів, і зокрема за незаконні виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання, збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, посів і вирощування наркотиковмісних рослин [3].

Предметом злочину виступають наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги [6, с.6].

Наркотиками визнаються речовини, які за трьома критеріями (медичним, соціальним, правовим) завдають величезного лиха як собі, так і суспільству в цілому. Наркотик – це те, що заборонене, чого, звісно немає у вільному продажу (або є, але використовується не за медичним призначенням) і що може змінювати свідомість [4, с.234].

Вирішуючи питання про кваліфікацію дій винного, суд повинен мати на увазі, що в тих випадках, коли вони були пов'язані з наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх аналогами різних видів, розмір цих засобів (речовин) визначається виходячи з їх загальної кількості. Якщо ж поряд із такими засобами чи речовинами предметом злочину був ще й прекурсор, неприпустимо об'єднувати їх кількість із кількістю останнього. Можна скласти лише кількість прекурсорів різних видів.

КК України містить розділ XIII "Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші зло-

чини проти здоров'я населення", абсолютна більшість статей якого прямо чи опосередковано передбачає відповідальність за вчинення злочинів пов'язаних з наркотичними засобами та речовинами, як:

- наркотичні засоби;
- психотропні речовини;
- прекурсори;
- аналоги наркотичних засобів та психотропних речовин;
- снотворний мак і конопля.

Наркотичні засоби – це включені до Переліку речовини природного чи синтетичного походження, препарати, рослини, які становлять небезпеку у разі зловживання ними. Наркотичні засоби рослинного походження – похідні різних сортів конопель (анаша, марихуана, гашиш тощо), опійні препарати, кокаїн; синтетичні наркотики – це наркотики, синтезовані в хімічних лабораторіях (часто в кустарних) з різних хімічних речовин (наприклад, пер витин, метадон, фентаніл, фенамін, мелоквалон та інші) [9, с.762].

Психотропні речовини – це включені до Переліку речовини природного чи синтетичного походження, препарати, природні матеріали, які здатні викликати стан залежності та чинити депресивний або стимулюючий вплив на центральну нервову систему або викликати порушення сприйняття, емоцій, мислення чи поведінки, і становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними [8, с.824].

Прекурсори наркотичних засобів та психотропних речовин – це речовини та їх солі, що використовуються при виробництві, виготовленні наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до Переліку. Так, до прекурсорів відносять: ацетон, етиловий спирт, соляну кислоту, сірчану кислоту, толуол [7, с.467].

Аналоги наркотичних засобів і психотропних речовин – це заборонені до обігу в Україні речовини природного чи синтетичного походження, не включені до Переліку хімічна структура і властивості яких подібні до хімічної структури і властивостей наркотичних засобів і психотропних речовин, психоактивну дію яких ці речовини відтворюють [9, с.762].

Наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, використання яких в законному обігу визнано недоцільним, а також обладнання для їх виготовлення підлягають знищенню в порядку, встановленому нормативним актом Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України, центрального орга-

ну виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ [4, с.235].

Отже, цей злочин є найбільш поширеним видом злочинів у сфері обігу наркотичних засобів і психотропних речовин. Його основний безпосередній об'єкт – встановлений з метою захисту здоров'я населення порядок обігу наркотичних засобів або психотропних речовин. Цей злочин полягає у посяганні на здоров'я населення та в завданні шкоди таким чином, щоб створювати небезпеку заподіяння такої шкоди у вигляді поширення наркоманії та токсикоманії серед невизначеного кола осіб шляхом незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст.131.
3. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст.62.
4. Бажанов М.І. Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. М.І.Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тація. – Київ: Юрінком Інтер, 2003. – 496 с.
5. Бублейник В.А. Кримінально-правова характеристика незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконного збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: Навчально-практичний посібник. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – 152 с.
6. Лашук Є.В. Предмет злочину в кримінальному праві України: Автореф. дис... канд. юрид. наук. / Національна академія внутрішніх справ України. – Київ, 2005. – 20с.
7. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: У 2 т. – Т. 2 / За заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – [3-те вид., перероб. та доповн.]. – К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2009. – 624 с.

8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України/ за заг. ред. В.Т.Маляренка, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 2-е вид., перероб. та доп. – Харків: ТОВ "Одиссей", 2005. – 1154 с.

9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: 9-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Атіка, 2012. – 1316 с.

УДК: 343.9 (043.2)

Видмеденко О.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м.Київ
Науковий керівник: Мотлях О.І., к.ю.н., доцент

СЛІДИ ЛОКОМОЦІЙНИХ НАВИКІВ ЛЮДИНИ

Локомоційні рухи здавна приваблюють увагу криміналістів, оскільки ці сліди мають певну інформацію про особисті властивості людини, їх не можна ототожнювати зі слідами ніг, що вивчаються трасологією і відображають форму, розмір і розташування зовнішніх ознак слідоутворюючих об'єктів (боса нога, взуття).

Локомоція (від. лат. locus – місце, motio – рух) – це різні рухи людини, пов'язані з переміщенням її тіла у просторі [1, с.321].

До локомоційних рухів відносять ходу, плавання, біг, координацію людини в просторі. Вони є рефлекторним актом – навиком, який виникає в процесі навчання і життєвого досвіду. Вироблені локомоційні рухи стають навиковими моделями, які допускають їх координацію вищою нервовою системою. Локомоційний слід є відображенням властивості людини, він існує лише в процесі переміщення тіла у просторі (хода, біг, будь-яка діяльність). Саме тоді його можна спостерігати і фіксувати.

У спеціальній науковій літературі при розгляді механіки ходи людини розрізняють шість фаз, що впливають на утворення слідів ніг.

Перша фаза – стопа ноги викидається уперед і, опускаючись, п'яткою торкається опори, на яку поступово переноситься центр ваги тіла. Потім стопа розпочинає здійснювати обертальний рух від п'ятки до носка – перекочуванням стопи. центр ваги поступово переноситься на п'ятку ноги, що торкнулася опори, остільки в сліді п'ятка (каблук) має більшу глибину, ніж проміжна частина.

Друга фаза – стопа, продовжуючи перекочування, всією поверхнею вступає в контакт з опорою. Центр ваги тіла поступово переміщується в носок.

Третя фаза – при перекочуванні і зміщенні центру ваги до носка п'ятка поступово підіймається уверх і віддаляється від опори.

Носок повністю входить у контакт з опорою і вся вага тіла переміщується на нього. В той же час відбувається поштовх.

Четверта фаза – після поштовху стопа відділяється від опори і піднімається уверх, у той же час друга нога здійснює третю фазу і центр ваги тіла переноситься на неї. Усе тіло зміщується у бік, наприклад, правої ноги, якщо рух розпочався з лівої.

П'ята фаза – піднята нога перебуває у вільному стані і здійснює маятникоподібний рух – виноситься уперед, відповідно корпус тіла нахилється і рухається уперед.

Шоста фаза – піднята нога, здійснивши маятникоподібний рух, опускається п'яткою стопи на опору, і цикл повторюється знову, тобто людина перемістила своє тіло на крок уперед [2, с.88].

Локомоційні рухи, які проявляються при ході, бігу, орієнтуванні в просторі, тобто при збереженні вертикального положення, мають навикову природу. І.П. Павлов писав: "... ми знаємо, що і стояння, і хода, і взагалі урівноваження тіла в просторі – рефлекси"[1, с.265]. Динамічний стереотип локомоційних рухів, що сформувався, стає варіативною моделлю (відносно стійкою), контрольованою свідомістю.

Для вивчення локомоційних рухів, матеріалізованих у слідах ніг, треба знати їх ознаки. Локомоційні ознаки – це рухові навики, які відображуються лише в сукупності матеріальних слідів ніг, залишених під час руху людини. Окремі і малі групи слідів, котрі не відбивають напрямок руху, є непридатними для визначення елементів ходи. Ознаки ходи (лінія напрямку руху, лінія ходи, довжина правого і лівого кроків, кут розвороту стопи правої і лівої ніг, ширина кроку) можуть бути вимірянні лише на достатній кількості однойменних слідів, побудованих у систему, котра зветься доріжкою слідів.

Для одержання відносно постійних результатів вимірювань ознак локомоційних рухів ігри огляді слідів ніг на місці події належить дотримуватися таких правил:

1) доріжка слідів повинна мати не менше 20 слідів і пряму лінію напрямку руху; 2) вимірювання мають здійснюватися на місці події, а потім по панорамному знімку; 3) вимірюють усі ознаки в кожному сліді,